

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

Visio p[ri]ma. ca. ij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Historia Libri

nec hymnū trū puerorū, nec belis draconis
q̄ fabulā de q̄ altius ordiemur, hoc p̄mittē
tes q̄ alij p̄phetarū lōge aū captiuitatē dnaz
tribunū de ea p̄betarūt, vt esaias ⁊ osee, Alij
ea imminente: ⁊ dū fieret, vt esaias ⁊ ezechiel,
Alij infra eā, vt daniel ⁊ abacuch Alij p̄ eā,
vt agge ⁊ zacharias. Factū est autē cū nabu
chodonosor durisset ī babylonē nobiliores
pueros iudeorū, ⁊ q̄sdā de semine regio, pul
ciores inter eos ⁊ doctiores q̄ stare possent
in palatio regis: vt ait ioseph⁹, castrauit qd
etiā alijs gentib⁹ q̄s vastauerat fecisse dīno
sciūt, Et tradidit eos p̄posito eunuchorū: ⁊
fecit eos erudiri puincialib⁹ l̄ris p̄ter ⁊ chal
deis. Est autē chaldeā lingua eadē q̄ ⁊ syra p̄
pinqua hebreē, ⁊ iussit eis mīstrari cibos d̄
mēsa sua. Fuerūt autē inter eos q̄ttuor opti
mī de filijs iuda, daniel, ananias, misabel, ⁊
azarias, ⁊ mutauit eis rex noīa, et dīci sunt
balthasar, sydrach, misach, ⁊ abdenago. Bal
thasar at̄ erat nomē regij generis: qd̄ iposuit
danieli vt d̄t epiphani⁹: eo q̄ iam cogitaret
de ei⁹ adoptiōe. Istis q̄ttuor p̄positi eunuchorū
choz specialē posuit p̄curatorē malazar. Hī
apposuerūt nō cōtaminari cibis gentiliū. Sz
cū cogeret eos malazar edere de cibis, ne vi
derent corā rege ceteris exiliores: dixert̄ ad
eū, Tenta nos obsecro dieb⁹ decem, ⁊ da no
bis legumina ⁊ aquā, ⁊ p̄ bec ⁊ tēplare vul
tus n̄ros, ⁊ reliq̄z q̄ vescunt̄ cibo regio, ⁊ sic
videri sic facias nobiscū. Porro malazar tol
lebat cibaria ⁊ vinū eorū: ⁊ dabat eis legumi
na. Propter h̄ aīe eorū erāt limpide, nō hebes
tes, p̄ multitudinē ciborū, nec p̄ fūse, p̄ varie
tate ⁊ corpa eorū laborib⁹ aptiora, ⁊ subito
facti sūt eruditi, qz dedit eis dñs sciām ⁊ dī
sciplinā: ⁊ p̄cipue danieli itelligētā visionū
⁊ somnlorū. Et exacti
trib⁹ an̄is statuti sūt
in p̄spectu nabucho
donosor, et de oib⁹ q̄
seiscitatus est rex ab
eis: inuenit in eis decuplū sup̄ cunctos arto
los et magos q̄ erāt in regno ei⁹. Et fuit da
niel in honore ī chal
dea: etiā vsq̄ ad das
rū ⁊ cyrū. Dicit̄ termi
natur p̄ma danielis
pericopa. Sequunt̄
autē, ix, vel, x, q̄ visio
nes danielis dicunt̄

eo q̄ in eis vel ip̄e a
liq̄d viderit, vel visū
ab alio explanauerit.

p. r. distinctiōes dñi
sūt, nō dico libros,

Prima visio danielis,
Capitulum. II.

Deo in anno se

Pcundo regni sui vidit nabucho
donosor somnū ⁊ p̄terit⁹ ē sp̄i
ritus ei⁹: ⁊ effugit ab eo somnū. Nec est in
telligēdus scōs annus regni ab origine: sed
a p̄summatiōe, Cōsummatū autē eius regnū
d̄t, postq̄ subingatis sibi nationib⁹ reliquis
as israel durit ab egypto. Conuocauit ḡ rex
cōfectores chaldeorū: ⁊ dixit ad eos, Cū
di somnū: s̄ ignoro
quid viderim. Qui
responderūt syriace,
Dicat rex somnium
seruis suis, ⁊ interp̄
tationē ei⁹ indicabi
mus. Et ait rex, Al
si somnium et eius cōfectorā indicaueritis
mibi peribitis: et domus vestre publicabi
tur. Et dixerunt, Non est homo sup̄ terram
qui sermōnē tuū possit implere excepti d̄ijs:
quorū p̄uersatio nō est cum hominib⁹. Tūc
p̄cepit rex in ira magna vt interficerentur o
mnes sapientes babylonis. Et q̄rebarur da
niel ⁊ socij eius vt perirent. Quod cum acce
pisset daniel: ingressus rogauit regem vt da
ret ei tempus ad solutiōnē p̄ vnā noctē m̄,
vt d̄t iosephus. Et ingressus daniel ad do
mū cū socijs suis orauit deū, et p̄ visionē no
ctis reuelatū est ei mysteriū, et benedicens
deū: ingressus est ad regē. Et ait ad eum rex
Poteris ne mibi somnū indicare et interp̄
tationem eius. Qui respondit, Non potest
hoc homo: sed est deus in celo reuelās mys
teria: qui indicauit tibi que ventura sunt in
nouissimis t̄pib⁹. Visiones capitis tui, ad
est cordis tui he sunt. In corde em̄ est sapiē
tia s̄m euangeliū: nō in capite s̄m p̄hm. Tu
cogitabas in stratu tuo quis post te mundū
teneret principatus: et ostendit tibi deus re
gnaturos. Videbas corā te statuā grandis
et terribile: cuius caput ⁊ collū erat ex auro,
ex ere, tibi autē ferree, pedum quedam pars
ferrea, quedam fictilis. Et abscisus est lapis
de monte sine manib⁹: ⁊ percussit statuā ī pedū

Hucusq̄ septē liber
hic hebraice, deinde
chaldaice vsq̄ ad vi
sionē quā vidit in su
is sub balthasar.

Nota qz multitudo
ciborū hebetat, varie
tas p̄fundit̄ īgeniū.

Qui regbāt sup̄ me
dos ⁊ plas q̄ ⁊ deles
cert̄ regnū babylōis.

Prima distinctio que
nō d̄t visio, Hic, ei

Tobie

bus et struit ea, et redacta est in fauilla que raptur vito: et non est inuentus locus eius. Lapis autem factus est mons magnus et impleuit universam terram. Hinc audi rex interpretatione eius. Tu es caput aureum cum his que succedent tibi. Et post hoc surgit regnum aliud minus te, quod intelligendum est de regno medorum et persarum tamquam per duo brachia per que detectum est regnum babylonis. Et regnum tertium aliud encum: quod imperabit vniuersa terre, quod intelligendum est de regno grecorum, quod vocalius, id est nominatius fuit ceteris, vel propter eloquentiam grecorum, vel propter famam alexandri. Et tertium regnum erit quasi ferreum, quia sicut ferrum domat omnia metalla: sic illud conteret omnia hec, quod intelligendum est de impio romano. Porro quod vidisti in pedum testea: preterea, sicut ferrum non potest misceri teste: sic erunt in eo ciuiles discordie: et post solidabit, post altera preterea. Tunc suscitabit deus regnum celum quod comminet vniuersa regna hec: et stabit in eternum. Sup hoc dicit iosephus significauit et daniel regi de lapide, quod mihi non placuit indicare. Hoc autem referunt hebrei ad regnum suum quod expectant. Tunc rex cecidit in faciem suam et adorauit daniellem dicens. Vere deus vester deus deorum est. Et dedit danieli principatum super omnes puincias babylonis et super cunctos sapientes. Obtinuit autem daniel a rege ut tres socii eius principatum haberent super puincias, ipse vero pelleret in babylonem et stare in foribus regis.

Secunda visio danielis,

Capitulum III.

Equitur secundum

da visio danielis que ob hoc in visio dicitur, quod vidit in ea rex in fornice quartum simile filio dei. Porro nabuchodonosor fecit statua aurea: altitudine cubito rum, id est latitudine sex, et statuit eam in campo duram, fluminis scilicet cuiusdam: iuxta que gigantes edificauerunt turrim septuaginta dicitur in campo peribolon: quod interpretatur conclusus. Nam erecta statua circumsepuit rex campum et puocauit rex omnes principes regionum ad dedicationem statue prece clamabat valenter. In hora qua audieris sonitum musicorum adorare statuas. Qui non adorauerit: eadem hora mittetur in fornacem ignis ardentis.

Inde est quod cum fuerint ordines ante orationem epistole que dicitur,

Et adorauerunt omnes propter socios danielis, et accusati sunt ad regem, et subuersa est fornax septuaginta, et missi sunt vincti cum vestibus in medium fornacis, viros autem illos que miserant eos interfecit flamma ignis. Que sequuntur versus ob stupuit rex, de se hebreo, non legisse in hebreo, sed quod in toto orbe dei sparsa erat, verum anteposito ea subiicit ne apud impios preter voluminis videret detruncasse. Porro fornax successa erat malleolis, id est sarmentis et picis, et supra et napa quod secundum Salustium historiographum quedam genus fomis est apud persas, secundum alios autem ossa sunt oliuaz arefacta cum amurea, secundum plinium in terra babylonis fuit ad modum bituminis, et erupit flama et incendit.

que reperit iuxta fornacem de chaldeis, et effusa est super fornacem cubitis, elix, quod geometrica regula prophetisum est. Angelus autem descendit cum eis in fornacem et excussit flama: et induxit quasi ventum rosis flantem, id est refrigerantem eos. Tunc ananias orauit dicens. Inustus es domine, peccauimus enim: et tradidisti nos in manus hostium, sed in anima perit et spiritu humilitatis suscipiamur a te, et sicut in holocaustum pinguium, sic fiat sacrificium nostrum hodie in conspectu tuo ut placeat tibi. Tunc illi tres quasi vno ore benedicebant deum dicentes. Benedictus es domine deus patrum nostrorum, et horrabant omnem creaturam ad benedicendum deum: precedentes a superioribus ad inferiores. Ex hoc autem quod predictum est in anima perit: et spiritu humilitatis, et quod in canticis legitur. Benedicite spiritus et anime iustorum domino, errauerunt quidam dicentes, esse in homine preter spiritum sanctum duo distincta, id est spiritum et animam. Tunc

Deus que tribus pueri, et non dicitur: Rectam genua.

Ea scilicet que sequuntur canticum, et quedam alia, dispersa quidem, quia translatio theodotio nis que vbiq; legebatur ea continebat, ideo timuit hiero, ea non apponere: tamen iugulabat ea per verum,

Ossa oliuaz fructus earum aridi, et amurca intincti fece olei,

Hinc collige quod sepe que orat in forma ecclesie. Isti ei non commiserunt peccatum, per que traditi fuissent hostibus,

Philosophi si errabant quod spiritum dicebant esse quedam que mediate coniungat anima corpori,